

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Aleše Sabola a Mgr. Jana Ferneckého v právní věci

žalobce: **K.S.**, st. přísl. Ruská federace
bytem XYZ

zastoupen JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou
sídlem Karlovo náměstí 287/18, Praha 2

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem Hrdinů 1634/3, Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 1. 2021, čj. MV-186493-4/SO-2020
takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 11. 1. 2021, čj. MV-186493-4/SO-2020, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 10 800 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce, JUDr. Ireny Strakové, advokátky.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce se žalobou podanou dne 12. 2. 2021 domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále též „**Napadené rozhodnutí**“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále též „**správní orgán prvního stupně**“) ze dne 19. 10. 2020, čj. OAM-10672-29/DP-2019 (dále též „**Prvostupňové rozhodnutí**“). Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán

prvního stupně zamítl žádost žalobce o udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle § 46 odst. 3 ve spojení s § 56 odst. 1 písm. l) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „**zákon č. 326/1999 Sb.**“), a to z důvodu, že žalobce nesplňuje žádnou z podmínek uvedených v § 42a odst. 6 tohoto zákona.

2. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 13. 1. 2021.

II. Rozhodnutí žalované (Napadené rozhodnutí)

3. Žalovaná v odůvodnění Napadeného rozhodnutí rekapitulovala předchozí průběh řízení, sumarizovala závěry vyslovené v Prvostupňovém rozhodnutí a shrnula námitky, jimiž žalobce v odvolání proti tomuto rozhodnutí brojil.
4. Žalovaná uvedla, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přičemž za tímto účelem obstaral veškeré nezbytné podklady pro vydání rozhodnutí a umožnil žalobci se k nim vyjádřit ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“). Ze spisového materiálu a cizineckého informačního systému podle žalované vyplývá, že dne 22. 5. 2019 podal žalobce správnímu orgánu prvního stupně žádost o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu podle § 45 zákona č. 326/1999 Sb. za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb. Nositelem oprávnění ke sloučení rodiny podle § 42a odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. byla matka, která v době podání žádosti žalobce pobývala na území České republiky na základě udělené zaměstnanecké karty s platností od 17. 8. 2018 do 16. 8. 2019. Žalovaná doplnila, že dne 30. 4. 2019 podala matka žalobce žádost o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty a zároveň žádost o udělení souhlasu se změnou zaměstnavatele, přičemž jí byla zaměstnanecká karta prodloužena od 17. 8. 2019 do 30. 6. 2021.
5. Žalovaná konstatovala, že dne 15. 1. 2020 obdržel správní orgán prvního stupně úmrtní list vydaný dne 16. 12. 2019 Úřadem městské části Praha 5, ze kterého je zřejmé, že matka žalobce zemřela dne 5. 12. 2019. Nositelem oprávnění ke sloučení rodiny podle § 42a odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. byla přitom podle žalované právě matka žalobce, již po úmrtí není možné pokládat za nositelku oprávnění ke sloučení rodiny. Žalovaná proto souhlasila se závěrem správního orgánu prvního stupně, že ke dni vydání Prvostupňového rozhodnutí, ani ke dni vydání Napadeného rozhodnutí nebyla splněna podmínka pro udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb. Správní orgán prvního stupně neměl podle žalované jinou možnost než žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území zamítnout, neboť žalobce nesplňuje žádnou z podmínek uvedených v § 42a odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb.
6. Žalovaná v této souvislosti odkázala na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2020, čj. 9 Azs 273/2019 - 48, s tím, že je lze v nyní posuzované věci aplikovat v plném rozsahu, neboť jestliže zákon striktně stanoví podmínky, kdy lze žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území vyhovět, nelze při jejich nesplnění na tyto rezignovat.

7. K námitce žalobce, že správnímu orgánu prvního stupně nic nebránilo v rozhodnutí o povolení k pobytu do 27. 11. 2019, žalovaná uvedla, že nečinnost správního orgánu prvního stupně „*v současném stadiu správního řízení nemá vliv na meritorní rozhodnutí*“.
8. K poukazu na skutečnost, že otci žalobce bylo vydáno v prosinci 2019 živnostenské oprávnění, žalovaná poznamenala, že otec žalobce má tak možnost podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání a poté bude právě on nositelem oprávnění k pobytu.
9. K otázce přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobce se žalovaná ztotožnila se závěry správního orgánu prvního stupně k možnosti vydání jiného pobytového oprávnění za účelem zajištění realizace práv v probíhajícím trestním řízení vedeném v souvislosti s úmrtím matky žalobce. Doplnila, že ustanovení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“) neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi, avšak při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 2. 1996 ve věci *Gül proti Švýcarsku*, stížnost č. 23218/94), přičemž v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území. S poukazem na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008 - 71, žalovaná uvedla, že zásahem do soukromého a rodinného života cizince by ve vztahu k čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem byla již pouhá nutnost vycestování. V projednávaném případě však podle žalované tato skutečnost nenastala, neboť žalobci není zakázán pobyt na území a rozhodnutí tak nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho soukromého ani rodinného života, ani není v rozporu s mezinárodními závazky a čl. 8 Úmluvy. Žalovaná dodala, že Listina základních práv a svobod ani další ústavní zákony nedeklarují právo pobytu cizince na území České republiky.

III. Žaloba

10. Žalobce v podané žalobě nejprve předeslal, že jako státní příslušník Ruské federace pobýval na území České republiky na základě realizovaného dlouhodobého víza za účelem rodinný. Nositelem oprávnění k pobytu byla matka žalobce, která dne 4. 12. 2019 podlehla následkům zranění při dopravní nehodě. Žalobce v důsledku úmrtí matky ztratil možnost pobývat na území České republiky v rámci pobytového statusu za účelem sloučení rodiny. Toto oprávnění pozbyl i jeho otec, který pobývá dosud na území České republiky. K tragédii došlo podle žalobce v době, kdy on i otec pobývali na území v rámci oprávnění k pobytu – fikce dlouhodobého víza za účelem sloučení rodiny. O jejich žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebylo do dne úmrtí matky rozhodnuto a dnem úmrtí tak žalobce i jeho otec pozbyli účel dosavadního pobytu.

11. Žalobce namítl, že žalovaná nedostatečně posoudila dopady do rodinného a soukromého života, když zhodnotila pouze fakt, že nejsou splněny podmínky pro vydání dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny, který žalobce nerozporuje.
12. Žalobce konstatoval, že veškerá zodpovědnost za rodinu zůstala na žalobcově otci a zároveň probíhalo i trestní řízení ve věci nehody. Žalobce se se ztrátou matky dosud nevyrovnal. Žalobcův otec ihned v prosinci 2019 začal podnikat na živnostenské oprávnění právě z důvodu prokázání dalšího pravidelného příjmu rodiny. Byla podána i žádost o vydání povolení k trvalému pobytu z důvodů hodných zvláštního zřetele, které nebylo vyhověno z důvodu neoprávněnosti podání, neboť fikce pobytu, na kterou zde žalobce pobýval, mu toto oprávnění nedává. Žalobce nemohl dosud změnit účel pobytu na podnikání, neboť nesplňoval podmínku 3 let pobytu na území (žalobce tak bude oprávněn učinit v dubnu 2021). Do celé situace pak podle žalobce zasáhl vyhlášený nouzový stav. Žalobce doplnil, že žalovaná poprvé rozhodla v dubnu 2020; z důvodu procesních chyb však bylo podanému odvolání vyhověno. Následně bylo o žádosti rozhodnuto Prvostupňovým rozhodnutím krátce po vyhlášení dalšího nouzového stavu.
13. Žalobce namítal, že jeho odcestování a následné podání žádosti o pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny s otcem, případně za účelem studia, jak žalovaná uvádí, je v současné situaci „více než problematické s ohledem na výkon této problematiky na ZÚ ČR v zahraničí“. Dodal, že podání žádosti o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu udělené z důvodu probíhajícího trestního řízení, již není aktuální, neboť věc byla již vyřízena. Ačkoli žalovaná uvádí možnosti řešení jeho situace, je dle žalobce „z její úřední praxe a současné situace v souvislosti s pandemií zřejmé, že žádosti vyhověno nebude“.
14. Žalobce byl přesvědčen, že dopad právní úpravy je nepřiměřeně tvrdý, v rozporu s principy, na kterých je založen právní řád. Měl za to, že žalovaná neposuzovala proporcionalitu, přičemž jeho nucené odcestování je dle jeho názoru ve značném nepoměru k dosaženému cíli. Žalovaná nemůže dle žalobce dostatečně posoudit, jak nastalá situace zasáhla do života žalobce a jeho otce. Žalobce tráví většinu času v domácím prostředí, neboť výuka dosud probíhá on-line. Většinu času tráví společně s otcem. Dosud se nevypořádali se smrtí matky a manželky. Žalobce doplnil, že za dobu, kterou strávili na území ČR, si zde vytvořili nezanedbatelné vazby a hlavně žalobce zde má mnoho kamarádů a vrstevníků.
15. Žalobce namítal, že žalovaná v rozporu s § 50 odst. 3 správního řádu „skutečný stav věci nezjišťovala a jejím cílem bylo bez hlubšího posouzení věc odmítnout“.
16. Doplnil, že při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze opomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého právního předpisu, ve kterém jsou vždy přítomny i principy uznávané demokratickými právními státy, a poukázal v tomto směru na závěry vyplývající z rozhodovací praxe Ústavního soudu. Byl přesvědčen, že se žalovaný dostatečně individuálně jeho případem nezabývala a rozhodnutí je čistě formalistické.

IV. Vyjádření žalované

17. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě ze dne 15. 3. 2021, doručeném soudu dne 19. 3. 2021, setrvala na závěrech uvedených v Napadeném rozhodnutí. K námitce formalistického

přístupu odkázala na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, čj. 4 Azs 246/2017 - 35.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

18. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť účastníci s takovým postupem souhlasili (jejich souhlas byl v souladu s § 51 odst. 1 větou druhou s. ř. s. presumován).
19. Soud připomíná, že k návrhu žalobce přiznal usnesením ze dne 3. 3. 2021, čj. 18 A 11/2021 - 26, podané žalobě odkladný účinek.
20. V posuzované věci správní orgán prvního stupně s poukazem na § 46 odst. 3 ve spojení s § 56 odst. 1 písm. l) zákona č. 326/1999 Sb. zamítl žádost žalobce o udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, neboť uzavřel, že žalobce nesplňuje žádnou z podmínek uvedených v § 42a odst. 6 tohoto zákona. Správní orgán prvního stupně postavil své meritorní závěry na zjištění, že v průběhu řízení o žádosti žalobce došlo k tragickému úmrtí matky žalobce coby nositelky oprávnění ke sloučení rodiny dle § 42a odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., přičemž v důsledku uvedeného žalobce v okamžiku vydání Prvostupňového rozhodnutí nesplňoval předpoklady uvedené v § 42a odst. 1 ani 2 téhož zákona pro to, aby byl oprávněn žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny vůbec podat, a ve smyslu § 42a odst. 6 tohoto zákona mu tak nebylo možno povolení k dlouhodobému pobytu vydat. Žalovaná pak s odkazem na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2020, čj. 9 Azs 273/2019 - 48, posouzení provedené správním orgánem prvního stupně aprobovala s tím, že jestliže zákon striktně stanoví podmínky, kdy lze žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území vyhovět, nelze při jejich nesplnění na tyto rezignovat.
21. Žalobce v podané žalobě uvedené závěry týkající se nesplnění předpokladů uvedených v § 42a odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb. nijak věcně nezpochybnil. Naopak výslovně připustil, že v důsledku úmrtí matky ztratil možnost pobývat na území České republiky v rámci pobytového statusu za účelem sloučení rodiny. Soud se proto posouzením těchto otázek nezabýval.
22. Brojil-li přitom žalobce v podané žalobě proti formalistickému postupu správních orgánů a poukazoval-li na to, že při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze opomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého právního předpisu, ve kterém jsou vždy přítomny i principy uznávané demokratickými právními státy, činil tak dle přesvědčení soudu ve spojení s námitkami brojícími proti posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Přesto však soud pro úplnost podotýká, že žalovaná v daném směru správně poukázala na to, že správní orgán prvního stupně neměl za situace, kdy nositelka oprávnění ke sloučení rodiny dle § 42a odst. 3

zákona č. 326/1999 Sb. v průběhu řízení zemřela, jinou možnost než uzavřít, že žalobce podmínky uvedené v § 42a odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb. nesplňuje. Takový závěr nelze (žalobce to ostatně ani nečiní a své námitky spojuje v souladu s dříve uvedeným spíše ve spojení s otázkou posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí), a to i ve světle právního názoru vysloveného v žalovanou opakovaně připomínaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2020, čj. 9 Azs 273/2019 - 48, považovat sám o sobě za formalistický.

23. K námitce, že žalovaná v rozporu s § 50 odst. 3 správního řádu „*skutečný stav věci nezjišťovala a jejím cílem bylo bez hlubšího posouzení věc odmítnout*“, soud podotýká, že je konstruována velmi obecným způsobem, když žalobce z argumentace založené na odkazovaném právním rámci nevyvozuje žádné konkrétní implikace do projednávané věci či dopady do svého právního postavení.
24. Soud k takto obecně vznesené žalobní námitce podotýká, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. je postaveno na principu, že je to žalobce, kdo s ohledem na dispoziční zásadu přísně ovládající tento typ soudního řízení správnímu soudu předestírá konkrétní důvody, pro které považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné. Obsah a kvalita žaloby v zásadě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Není přitom úlohou soudu, aby za žalobce žalobní argumentaci dotvářel.
25. Poukazoval-li tedy žalobce bez dalšího na porušení jím označeného ustanovení správního řádu, soudu neušlo, že žalobce uvedená obecná tvrzení nijak nekonkretizoval a nespecifikoval, kterým konkrétním postupem žalované a v jakém konkrétním ohledu mělo k porušení uvedených ustanovení dojít. Nejvyšší správní soud přitom ve svých rozhodnutích opakovaně upozorňuje na skutečnost, že obecně formulované žalobní námitky, které jsou prostým výčtem porušení právních předpisů bez uvedení toho, v čem konkrétně se správní orgány dopustily pochybení a jakým způsobem mělo v důsledku toho dojít ke zkrácení práv žalobce, nelze považovat za řádně formulované žalobní body, které by umožňovaly soudní přezkum.
26. Pokud se tedy žalobce v tomto směru v této části podané žaloby omezil na paušální a blíže nerozvedenou poznámku stran tvrzeného porušení uvedeného ustanovení správního řádu, nezbylo soudu, než v obdobně obecné rovině (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2015, čj. 6 Afs 9/2015 - 31) konstatovat, že Napadené rozhodnutí takovými vadami netrpí.
27. Poukazy žalobce na tvrzená porušení pravidel vyplývajících z § 50 odst. 3 správního řádu se pak soud mohl zabývat toliko na půdorysu dalších žalobcem již poněkud konkrétněji vznesených námitek zpochybňujících závěry správních orgánů stran otázky přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života.
28. Žalobce se ostatně, jak je zjevné z reprodukce jeho žalobních tvrzení provedené výše v části III. tohoto rozsudku, ve své žalobní argumentaci fakticky omezil právě na námitky, jimiž zpochybňoval závěry správních orgánů k přiměřenosti dopadů rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Především namítal, že žalovaná dopady do rodinného a soukromého života posoudila nedostatečně.

29. Soud předesílá, že k podmínce přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života je dostupná bohatá rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu (za všechny srov. např. rozsudky ze dne 19. 4. 2012, čj. 7 As 6/2012 - 29, ze dne 6. 12. 2011, čj. 8 As 32/2011 - 60, nebo ze dne 18. 4. 2008, čj. 2 As 19/2008 - 75) i Evropského soudu pro lidská práva, která stanoví řadu kritérií pro posuzování souladu zásahů do soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech v cizineckých věcech (z judikatury Evropského soudu pro lidská práva srovnej např. *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku*, rozsudek, 31. 1. 2006, č. 50435/99, § 39; *Nunez proti Norsku*, rozsudek, 28. 6. 2011, č. 55597/09, § 70; *Konstantinov proti Nizozemsku*, rozsudek, 26. 4. 2007, č. 16351/03, § 52; či *Üner proti Nizozemsku*, rozsudek velkého senátu, 18. 10. 2006, č. 46410/99, body 57-58; blíže viz Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 958-959).
30. Je třeba připomenout, že Nejvyšší správní soud ve své judikatuře formuloval výčet faktorů, které je třeba brát v potaz při posuzování otázky přiměřenosti ve věcech cizinecké agendy; jsou jimi: „(1) povaha a závažnost dotčeného veřejného zájmu (např. závažnost porušení veřejného pořádku či trestného činu spáchaného cizince); (2) délka pobytu cizince v hostitelském státě; (3) doba, jež uplynula od porušení veřejného pořádku či spáchání trestného činu a chování cizince v průběhu této doby; (4) stěžovatelova rodinná situace (např. doba trvání manželství a jiné faktory vyjadřující efektivnost rodinného života páru); (5) počet nezletilých dětí a jejich věk; (6) rozsah, v jakém by byl soukromý a/nebo rodinný život cizince narušen (tj. vliv na ekonomický, osobní a rodinný život jednotlivce, včetně vlivu na ostatní rodinné příslušníky, kteří by jinak měli právo zůstat v hostitelském členském státě na základě samostatného pobytového oprávnění); (7) rozsah a intenzita vazeb na hostitelský stát (příbuzní, návštěvy, jazykové znalosti apod.); (8) imigrační historie dotčených osob (např. porušení imigračních pravidel v minulosti); a (9) věk a zdravotní stav dotčeného cizince [srov. zejména *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku*, rozsudek, 31. 1. 2006, č. 50435/99, § 39; a *Üner proti Nizozemsku*, rozsudek velkého senátu, 18. 10. 2006, č. 46410/99, body 57-58]. Tato kritéria byla vytvořena primárně v souvislosti s přezkumem vyhoštění cizinců, nicméně Nejvyšší správní soud je považuje – po patřičné úpravě – za aplikovatelná i na rozhodnutí o zrušení povolení k pobytu. I samotné zrušení povolení k pobytu může svými důsledky (např. existenčním ohrožením cizince a jeho rodiny) za určitých okolností samo o sobě představovat natolik intenzivní zásah do soukromého a rodinného života cizince, že půjde o nepřiměřený zásah ve smyslu § 87l odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců in fine vykládaného souladně s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva k čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech. (...) Za druhé, při posuzování rozsahu, v jakém by byl rodinný život stěžovatele narušen, je nutné zkoumat nejen vliv na ekonomický, osobní a rodinný život stěžovatele, ale i vliv na ostatní rodinné příslušníky, kteří by jinak měli právo pobývat v České republice na základě samostatného pobytového oprávnění. „Narušením“ rodinného života se rozumí negativní dopady rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu, které mohou nabývat různých podob; patří sem například nemožnost získat legální příjem na území České republiky (v důsledku ztráty živnostenského oprávnění či pracovního povolení), ztráta nároku na veřejné zdravotní pojištění, či nutnost s nemalými náklady vycestovat na delší dobu z území České republiky za účelem podání žádosti o jiný pobytový status a kvůli absolvování takového řízení“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, čj. 8 As 68/2012 - 39).

31. V nyní posuzované věci správní orgán prvního stupně v odůvodnění Prvostupňového rozhodnutí uvedl, že zákon č. 326/1999 Sb. neukládá v tomto případě správnímu orgánu povinnost zabývat se přiměřeností dopadu jeho rozhodnutí do soukromého a rodinného života účastníka řízení. Přesto povinnost zabývat se danými otázkami dovodil z ustanovení čl. 17 směrnice Rady 2003/86/ES, o právu na sloučení rodiny. V této souvislosti uvedl, že žalobce „na území České republiky pobývá teprve od poloviny roku 2018, tedy teprve přibližně 2 a půl roku, což není doba, která by znamenala zpřetrhání vazeb se zemí původu a integraci do české společnosti. Před svým příjezdem do České republiky žil se svým otcem v Rusku ve městě Krasnogorsk. Z cestovního pasu je zřejmé, že do Ruska několikrát vycestoval. Převážnou část svého života žil v Rusku, zná místní jazyk, kulturu a má se kam vrátit, resp. rodinné vazby (prarodiče a strýce) v zemi původu má. Žadatel hodlal na území České republiky pobývat za účelem společného soužití rodiny, konkrétně se svou matkou, avšak toto soužití s ohledem její úmrtí již nelze zrealizovat“. Doplnil, že „otec účastníka řízení disponuje živnostenským oprávněním k podnikání na území České republiky v oboru činnosti Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, hostingové a související činnosti a webové portály. Podle doložené pracovní smlouvy je také zaměstnancem společnosti Vizerra SA se sídlem ve Švýcarsku, tudíž ekonomicky není vázán výhradně na Českou republiku. Přesto pokud by chtěl v České republice pobývat například za účelem podnikání, může si na jednom ze zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí podat novou žádost o dlouhodobé vízum za tímto účelem. A pokud žadatel ještě studuje na Trojském gymnáziu, může na území požádat o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za účelem tzv. „ostatní vzdělávací aktivity“. Pokud je nutná přítomnost účastníka řízení či jeho otce na území České republiky v souvislosti s probíhajícím trestním řízením a vystupují-li v takovém řízení jako svědkové nebo poškození, mají ve smyslu ustanovení § 33 odst. 1 písm. b) zák.č. 326/1999 Sb. také možnost podat na území žádost o udělení dlouhodobého víza za účelem strpění. Zamítnutí této žádosti znamená pouze neudělení povolení k dlouhodobému pobytu a nejedná se tedy o absolutní zákaz pobytu na území České republiky (např. jako je tomu u správního vyhoštění)“. Správní orgán prvního stupně v návaznosti na uvedené uzavřel, že rozhodnutí není nepřiměřené, resp. že nebude nepřiměřeně zasaženo do soukromého ani rodinného života žalobce.
32. Soud ze správního spisu ověřil, že žalobce v doplnění odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí ze dne 20. 11. 2020 kromě jiného poukazoval na to, že v současné době probíhá trestní řízení Policie České republiky a do jeho ukončení je nutná jeho přítomnost na území České republiky. Rovněž namítal, že správnímu orgánu prvního stupně se zřetelem k žalobcem popsaným okolnostem nic nebránilo rozhodnout o podané žádosti žalobce dříve v okamžiku, kdy (ještě) byly podmínky pro vydání povolení dány. Žalobce doplnil, že jeho otec je v zaměstnaneckém poměru u zahraniční společnosti mimo Českou republiku a od prosince 2019 má v ČR vydáno živnostenské oprávnění, přičemž správnímu orgánu prvního stupně byly předloženy listinné důkazy, které podporují uvedené skutečnosti, v podobě platebního výměru za rok 2019, vyúčtování PSSZ za rok 2019 a smlouvy, na základě které otec výdělečnou činnost vykonává. Žalobce v doplnění odvolání zdůraznil, že je studentem 7. ročníku Trojského gymnázia, kde studuje v českém jazyce. Namítal, že se se ztrátou matky psychicky dosud nevyrovnal. Poukazoval na to, že v České republice má všechny kamarády a za dobu svého pobytu získal jistotu a zázemí, které mu tímto rozhodnutím citelně zasáhne do života. Se zřetelem k uvedenému dovozoval, že

dopad do jeho rodinného a soukromého života a života jeho otce je značný, jak s ohledem na prožité trauma, tak s ohledem na dosud neskončené trestní řízení.

33. Žalovaná se v odůvodnění Napadeného rozhodnutí k uvedenému okruhu odvolací argumentace omezila na závěry sumarizované výše v části II. tohoto rozsudku.
34. Soud považuje takto provedené přezkoumání závěrů správního orgánu prvního stupně k posouzení přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života žalobce za nedostatečné.
35. Soud nemohl přehlédnout, že žalovaná se v reakci na shrnutý komplex odvolacích námitek zpochybňujících závěry vyslovené k dané otázce ze strany správního orgánu prvního stupně fakticky omezila na stanovisko, dle něhož *„zásahem do soukromého a rodinného života cizince by ve vztahu k čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem byla již pouhá nutnost vycestování. V projednávaném případě však tato skutečnost nenastala, neboť účastníkovi řízení není zakázán pobyt na území a rozhodnutí tak nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho soukromého ani rodinného života, ani není v rozporu s mezinárodními závazky a čl. 8 Úmluvy“*, doplněné o poznámku, že Listina základních práv a svobod ani další ústavní zákony nedeklarují ani ve světle rozhodovací praxe Ústavního soudu právo pobytu cizince na území České republiky. Nad rámec uvedeného se pak kromě připomenutí, že Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod neukládá ani ve světle rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi, avšak trvá při stanovení rozsahu povinností státu na tom, že je třeba v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu, již jen stručně přisvědčila závěrům správního orgánu prvního stupně k možnosti vydání jiného pobytového oprávnění za účelem zajištění realizace práv v probíhajícím trestním řízení vedeném v souvislosti s úmrtím matky žalobce. Jiné závěry k otázce přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života v odůvodnění Napadeného rozhodnutí neuvedla.
36. Žalovaná se nijak nevyjádřila k žalobcem výslovně v odvolacím řízení namítaným skutkovým okolnostem, tedy především k námitkám akcentujícím skutečnost, že žalobce je studentem 7. ročníku prezenčního studia na Trojském gymnáziu. Rovněž nijak nereflektovala okruh námitek, jimiž žalobce poukazoval na zcela specifické skutkové okolnosti jeho případu, kdy žalobci v souladu s dříve uvedeným v době vyřizování jeho žádosti o pobytové oprávnění tragicky zemřela jeho matka coby nositelka oprávnění ke sloučení rodiny. Nijak se nevyjádřila k tomu, zda a případně nakolik mohou nebo nemohou být tyto žalobcem akcentované okolnosti z pohledu posouzení přiměřenosti dopadů do jeho soukromého a rodinného života relevantní. Z odůvodnění Napadeného rozhodnutí není nikterak zřejmé, zda a případně jakým způsobem ve svém rozhodování zohlednila žalobcem namítané okolnosti týkající se jeho psychického stavu, v němž se v důsledku tragické události nachází.
37. Ač žalovaná aprobovala závěr správního orgánu prvního stupně o potřebnosti posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života a přestože sama i s odkazem na rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva zdůraznila potřebu individuálního posouzení na půdorysu skutkových okolností konkrétního případu,

v rozporu s uvedeným se naopak fakticky omezila na závěr, dle něhož by zásahem do soukromého a rodinného života cizince mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, přičemž výjimečně by jím mohl být i případ pouhé nutnosti vycestování. Své rozhodnutí přitom postavila na závěru, že v posuzované věci k takovému zásahu nedochází, „neboť účastníkovi řízení není zakázán pobyt na území a rozhodnutí tak nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho soukromého ani rodinného života, ani není v rozporu s mezinárodními závazky a čl. 8 Úmluvy“

38. Soud již ve shora připomínaném usnesení o přiznání odkladného účinku podané žalobě k tvrzením žalované, že žalobci není předmětným rozhodnutím zakázán pobyt na území, resp. že bude k vycestování nucen teprve v souvislosti s případným rozhodnutím o správním vyhoštění, uvedl, že taková argumentace není příhodná. Již v důsledku Napadeného rozhodnutí je totiž žalobce fakticky nucen území České republiky opustit, přičemž pokud by žalobce nevycestoval, byl by nucen k nelegálnímu pobytu na území České republiky, a tedy riziku uložení správního vyhoštění, jehož následkem je zákaz návratu na české území po stanovenou dobu.
39. Žalovaná se přitom zcela opomněla zabývat tím, co sama prezentovala jako možnou alternativu nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, tedy tím, zda na daném skutkovém půdorysu, tedy především s přihlédnutím k psychickému stavu, v němž se žalobce nachází v důsledku tragické události, a se zřetelem k jeho probíhajícímu prezenčnímu studiu na pražském gymnáziu, nemůže být, třeba i s přihlédnutím k dalším okolnostem, v dané věci nepřiměřeným již případ pouhé nutnosti vycestování (viz mj. žalovanou připomínaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008 - 71 a navazující judikatura).
40. Soud opětovně zdůrazňuje, že ve světle výše rekapitulovaného právního a judikturního rámce může být okolností relevantní z pohledu posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života i takové „narušení“ rodinného života, jež je zapříčiněno např. i vycestováním na delší dobu z území České republiky za účelem podání žádosti o jiný pobytový status a kvůli absolvování takového řízení. Soud přitom shodně jako v usnesení o přiznání odkladného účinku zdůrazňuje, že k žalobcem výslovně namítaným okolnostem navíc přistupuje fakt, že vstup na území i vycestování z území České republiky je pro žalobce i jeho otce v souvislosti se stále měnícími se opatřeními proti šíření onemocnění Covid-19 (ať již zde nebo v Ruské federaci) komplikovaný. Stejně tak současná epidemiologická situace ovlivňuje běh lhůt pro vyřizování žádostí o pobytová oprávnění dle zákona č. 326/1999 Sb.
41. Žalovaná se s uvedenými otázkami v odůvodnění Napadeného rozhodnutí nevypořádala. Jak bylo uvedeno výše, přestože sama připustila, že zásahem do soukromého a rodinného života žalobce by mohl být i případ „pouhé nutnosti vycestování“ a sama tedy takovou situaci považovala za alternativu nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, v odůvodnění Napadeného rozhodnutí se fakticky omezila na závěr, že Napadené rozhodnutí ve spojení s Prvostupňovým rozhodnutím nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho soukromého ani rodinného života, neboť jimi „není zakázán pobyt na území“. Z odůvodnění Napadeného rozhodnutí není zjevné, zda se žalovaná těmito okolnostmi zaobírala a pokud ano, jakými úvahami byla případně ve svém, v rozhodnutí explicitně

nevyjádřeném závěru vedena. V důsledku tohoto opomenutí tedy zůstává nevypořádáno, zda by skutkový půdorys nyní řešené věci (zletilé, ale nezaopatřené dítě, prezenční studium, tragické úmrtí matky aj.) nesvědčily výjimečně pro závěr o nepřiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života již v důsledku nutného vycestování na delší dobu z území České republiky za účelem podání žádosti o jiný pobytový status a kvůli absolvování takového řízení, zvláště pak v době pokračující pandemie onemocnění Covid-19.

42. Soud uzavírá, že Napadené rozhodnutí v části obsahující posouzení přiměřenosti zásahu rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce nemůže s ohledem na uvedená pochybení obstát, a námitka žalobce o tom, že žalovaná posoudila dopady do jeho rodinného a soukromého života nedostatečně, je proto důvodná.
43. Žalovaná musí v dalším průběhu řízení posoudit, zda vzhledem k popsáným skutkovým okolnostem, jak je žalobce vyličil již v průběhu správního řízení a dále rozvedl v žalobě a v návrhu na přiznání odkladného účinku (které žalovaná nezpochybnila), resp. jak jejich vyličení případně doplní v dalším průběhu řízení, by pro něho negativní rozhodnutí znamenalo nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života. Pokud by nadále zamýšlela setrvat na závěru vysloveném v Napadeném rozhodnutí, posoudí náležitě v souladu se shora popsánými pravidly všechny relevantní faktory a přezkoumatelným způsobem své závěry odůvodní.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

44. Vzhledem k výše uvedenému soud Napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a současně vyslovil, že věc se vrací žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).
45. V něm bude žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), přičemž zohlední závěry vyslovené soudem výše v bodech 34 – 43 odůvodnění tohoto rozsudku.
46. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. V řízení úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, a proto mu soud přiznal právo na náhradu nákladů za právní zastoupení spočívající v zaplaceném soudním poplatku ve výši 4 000 Kč, odměně za 2 úkony [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů – tj. převzetí zastoupení a podání žaloby] právní služby v částce 3 100 Kč za jeden úkon, celkem 6 200 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a náhradu hotových výdajů za dva úkony v částce 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Zástupkyně žalobce soudu k výzvě neprokázala, že je plátcem DPH. Žalovaná je tedy povinna zaplatit žalobci k rukám jeho zástupkyně celkem 10 800 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího

správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 9. června 2021

Mgr. Martin Lachmann
předseda senátu